

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

“ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ”

Завідувач кафедри пропедевтики та
медицини внутрішніх хвороб тварин
і птиці ім. В.І. Левченка, кандидат
ветеринарних наук, доцент

А.Ю. МЕЛЬНИК
“ 29 ” Травня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: “ЛІКУВАННЯ ГАСТРОЕНТЕРАЛЬНОЇ
ПАТОЛОГІЇ У ПОРОСЯТ”

Я, Старовойт Микола Сергійович, засвічую, що кваліфікаційну роботу
виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності

Виконав Старовойт Микола Сергійович

Керівник, доцент Тишківський М.Я.

Рецензент доц. Чорнозуб М.П.

м. Біла Церква, 2025 р.

З М І С Т

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

МАГІСТРА	3
РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	6

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Етіологія і патогенез гострих шлунково-кишкових розладів у поросят	8
1.2. Лікувально-профілактичні заходи за диспепсії поросят	12
1.3. Висновок з огляду літератури	18

РОЗДІЛ 2. ВИБІР НАПРЯМКІВ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

2.1. Матеріали і методи дослідження	20
2.2. Характеристика ПП “Аграрна компанія 2004” с. Гвардійське, Хмельницька область	23
2.2.1. Історія розвитку та економічні показники	23
2.2.2. Ветеринарно-санітарний стан свинокомплексу	26

РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Поширення та етіологія шлунково-кишкових хвороб поросят у ПП “Аграрна компанія 2004” с. Гвардійське Хмельницька область	31
3.2. Клінічні симптоми в поросят за диспепсії	36
3.3. Лікування поросят за диспепсії	40

РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ

РЕЗУЛЬТАТІВ	46
ВИСНОВКИ	50
ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	53
ДОДАТКИ	59

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Гарант 211 – “Ветеринарна медицина”,
професор Рубленко М.В.
“13” вересня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача

СТАРОВОЙТА МИКОЛИ СЕРГІЙОВИЧА

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема: “Лікування гастроентеральної патології у поросят”

Затверджено наказом ректора № ___ від _____

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до **“10” червня 2025 р.**

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані: ветеринарні документація та звітність; поросята, хворі на гастроентеральну патологію; результати клінічного та лабораторного дослідження крові; розрахунки витрат на різні схеми лікування поросят за гастроентеральної патології.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	жовтень 2024 р. – травень 2025 р.	Виконано
Методична частина	жовтень – листопад 2024 р.	Виконано
Дослідницька частина	листопад 2024 р. – квітень 2025 р.	Виконано
Оформлення роботи	квітень – травень 2025 р.	Виконано
Перевірка на плагіат	до 01 червня 2025 р.	Виконано
Подання на рецензування	до 05 травня 2025 р.	Виконано
Попередній розгляд на кафедрі	до 09 травня 2025 р.	Виконано

Керівник кваліфікаційної роботи, _____ / доцент Гинчківський М.Я./
підпис вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач _____ / Старовойт М.С. /
підпис прізвище, ініціали

Дата отримання завдання “13” вересня 2024 р., протокол № 3.

РЕФЕРАТ

Старовойт Микола Сергійович “Лікування гастроентеральної патології у поросят”.

Було здійснено лікувально-профілактичні заходи для поросят, які викликають шлунково-кишкові захворювання з проявами діареї, у ПП “Аграрна компанія 2004” групи компаній “VITAGRO”, що розташоване в с. Гвардійське Хмельницького району Хмельницької області. У ході роботи застосовуються клінічні, лабораторні, зоотехнічні та зоогігієнічні методи досліджень.

На основі отриманих результатів досліджень було встановлено поширення шлунково-кишкових захворювань серед поросят у господарстві ПП “Аграрна компанія 2004” групи компаній “VITAGRO” Хмельницької області. Проведено аналіз основних причин розладів травлення та оцінено економічну ефективність різних схем лікування гастроентериту у поросят.

Одержані результати можуть бути використані у господарствах для лікування поросят за гастроентериту та у навчальному процесі.

Кваліфікаційна робота магістра містить 52 сторінки, 12 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел із 55 найменувань, 17 додатків.

ANNOTATION

Starovoyt Mykola Serhiyovych “Treatment of gastrointestinal pathology in piglets”.

Treatment and preventive measures were carried out for piglets that cause gastrointestinal diseases with diarrhea in the PE “Agrarian Company 2004” of the “VITAGRO” group of companies, located in the village of Gvardiyske, Khmelnytskyi district, Khmelnytskyi region. Clinical, laboratory, zootechnical and zoohygienic research methods were used in the work.

Based on the obtained research results, the prevalence of gastrointestinal diseases among piglets in the farm of PE “Agrarian Company 2004” of the “VITAGRO” group of companies, Khmelnytskyi region was established. The main causes of digestive disorders were analyzed and the economic efficiency of various treatment regimens for gastroenteritis in piglets was assessed.

The results obtained can be used in farms for the treatment of piglets for gastroenteritis and in the educational process.

The master's thesis contains 52 pages, 12 tables, 7 figures, a list of sources used with 55 names, and 17 appendices.

ВИСНОВКИ

1. Серед незаразних захворювань молодняку свиней найпоширенішою патологією є диспепсія, яка реєструється у 35,3 % випадків. Значну частку в структурі захворюваності займають також хвороби, пов'язані з порушенням обмінних процесів у поросят, зокрема гіпоглікемія, анемія, гіпотрофія та дистрофія печінки.

2. У поросят, що утримуються в ПП “Аграрна компанія 2004” (с. Гвардійське, Хмельницька область), основними етіологічними чинниками захворюваності є дисбаланс у раціонах. Виявлено надлишок кормових одиниць, сирого протеїну, лізину, кальцію, фосфору, купруму, йоду та токоферолу, що поєднується з дефіцитом метіоніну, цинку та мангану.

3. При диспепсії у поросят відзначали загальне пригнічення стану, зниження або повну втрату апетиту (гіпо- та анорексію), алотріофагію, підвищення температури тіла до 40,8 °С. Тварини ставали малорухливими, переважно лежали, спостерігалися задишка, тахікардія, блідість слизових оболонок, а також діарея. Випорожнення мали світло-жовте забарвлення, були пінистими.

У подальшому температура знижувалася, у хворих тварин з'являлася синюшність рильця та кінчиків вух, а також судоми окремих груп м'язів.

4. У поросят, хворих на диспепсію, спостерігали зміни у гематологічних показниках, зокрема поліцитемію та плейохромію (у 70 % випадків), а також олігоцитемію та олігохромемію (30 %). У 70 % тварин фіксували гіпохромію, а у 40 % – макроцитоз. Половина хворих поросят мала ознаки гіпопротеїнемії та гіпоальбумінемії. Крім того, відзначали підвищену активність аспартатамінотрансферази (АсАТ) і аланінамінотрансферази (АлАТ).

5. Застосування схем лікування диспепсії у поросят із використанням препаратів “ТімТіл” та “ВетОкс-1000” продемонструвало високу терапевтичну ефективність. Середня тривалість курсу лікування становила 3,2 доби, а показник успішного одужання досягав 100 %.

6. Впровадження розробленої схеми лікування позитивно впливає на гематологічні показники поросят, сприяючи нормалізації еритроцитопоезу та білкового обміну. Відзначається поступове відновлення цитозольної та мітохондріальної структур гепатоцитів, що підтверджується динамікою активності амінотрансфераз АсАТ і АлАТ.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Для терапії гастроентеральних захворювань у поросят рекомендовано використовувати препарат “ТімТіл” у дозуванні 0,1 мл/кг маси тіла. Препарат вводиться внутрішньом’язово раз на добу протягом п’яти днів.

2. Для підвищення ефективності лікування диспепсії доцільно застосовувати комплексну схему, що включає введення “ТімТіл” (0,1 мл/кг маси тіла внутрішньом’язово раз на добу протягом п’яти діб) у поєднанні з “ВетОкс-1000” (25 мл на одну тварину внутрішньоочеревинно у розведенні з 0,9 % розчином натрію хлориду у співвідношенні 1:2, один раз на добу протягом п’яти днів).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Левченко В.І. Хвороби свиней: навч. посібник / В.І.Левченко [та ін.]; за ред. В.І. Левченка, І.В. Папченка. – Біла Церква: БНАУ, 2005. – 167 с.
2. Eric J. Swine Disease Manual Eric / J. Eric, J. Neumann, Alejandro Ramirez, Kent J. – Schwartz American Association of Swine Veterinarians, 2009 – 173 p.
3. Диференційна діагностика хвороб свиней: Навчальний посібник для аграрних закладів освіти 2–4 рівнів акредитації зі спеціальності “Ветеринарна медицина” / [А. Ф. Руденко, М. І. Цвіліховський, В. В. Недосєков, та ін.] – Луганськ: Видавництво Елтон-2, 2013. – 60 с.
4. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2012. – Ч. 1. – 528 с.
5. Косенко Юрій. Ветеринарні лікарські засоби. Довідник / Юрій Косенко, Ігор Коцюмбас, Тарас Левицький – Афіша, 2017. – 1632.

6. Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин / М.О. Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І. Береза; За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.
7. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2015. – Ч. 2. – 610 с.
8. Davoli R. Molecular approaches in pig breeding to improve meat quality / R. Davoli, S. Braglia // *Briefings in Functional Genomics*. – 2007. – Vol. 6 (4). – P. 313–321.
9. Повод, М., Тищенко, О., Михалко, О., Вербельчук, Т. В., Вербельчук, С., Щербина, О., & Калиниченко, Г. (2022). Інтенсивність росту та відгодівельні якості свиней при зміні типів годівлі в період відтворення та відгодівлі. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій*. Серія: Сільськогосподарські науки, 24 (96), 50–60. <https://doi.org/10.32718/nvlvet-a9607>
10. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
11. Природна резистентність і продуктивність свиней при їх дорощуванні в умовах інтенсивних технологій: монографія / А.М. Нікітенко, М.В. Козак, В.В. Малина, В.П. Лясота. – Львів: “Тріада плюс”, 2008. – 212 с.
12. Isaacson R. The intestinal microbiome of the pig / R. Isaacson, H.B. Kim // *Animal Health Research Reviews*. – 2012. – Vol. 13 (1). – P. 100–109.
13. Robbins R.C. Diseases and Disorders / R.C. Robbins, G. Almond, E. ByersSwine // *Encyclopedia of Agriculture and Food Systems*, 2014, P. 261–276.
14. Tizard Ian R. *Veterinary immunology: An introduction* / R.M. Schubot. – 7thed. – Philadelphia, 2004. – 494 p.
15. Данчук О.В. Резистентність та її корекція у новонароджених поросят: автореф. дис... канд. вет. наук: 03.00.13 / О.В. Динчук. – К., 2008. – 16 с.
16. Behavioural and physiological measures indicate subtle variations in the emotional valence of young pigs / M.C. Leliveld, S. Döpjan, A. Tuchscherer, B. Puppe // *Physiology & Behavior*. – 2016. – Vol. 157. – P. 116–124.

17. Can the way pigs are handled alter behavioural and physiological measures of affective state? / R. Carreras, L. Arroyo, E. Mainau [et al.] // Behavioural Processes. – 2017. – Vol. 142. – P. 91–98.
18. Arruda, P., Baker, R., Schwartz, K., Stalder, K., Ramirez, A., 2011. Model for characterizing oral controlled exposure in a field setting. In: Proceedings of 42nd Annual Meeting of American Association of Swine Veterinarians (AASV), pp. 443–447. Phoenix: AASV.
19. Камрацька О.И. Стан резистентності організму поросят та способи його корекції при відлучці / О.И. Камрацька, В.Г. Стояновский, В.М. Соколовський // Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету. – 2012. – № 2. – С. 148–150.
20. Prunier A. High physiological demands in intensively raised pigs: impact on health and welfare / A. Prunier, M. Heinonen, H. Quesnel // Animal (2010), 4:6, pp 886–898. & The Animal Consortium 2010. doi:10.1017/S17517311100000
21. Hanczakowska E. Effect of herbal extracts on piglet performance and small intestinal epithelial villi / E. Hanczakowska, M. Swiatkiewicz // Czech J. Anim. Sci. – 2012. – 57 (9). – P. 420–429.
22. Straw B. Postweaning *Escherichia coli* diarrhea and edema disease / B. Straw, J.J. Zimmerman, S. D'Allaire, D.J. Taylor (Eds.) – Diseases of Swine (ninth ed.), Blackwell, Ames, IA (2006), pp. 649–662.
23. Голик М. Ентеросгель-паста – надійний засіб лікування поросят з явищами діареї / М. Голик, М. Мусієнко, Я. Крижанівський // Ветеринарна медицина України, 1997. – № 5. – С. 13–14.
24. Довідник по годівлі сільськогосподарських тварин / [Г.О. Богданов, В.Ф. Караващенко, О.І. Зверев та ін.]. – К.: Урожай, 1986. – 482 с.
25. Скрипник В. Цирковірусні інфекції свиней /The Ukrainian Farmer. – 2011. – № 12. – С. 4–6.
26. Квачов В. Патогенетична терапія шлунково-кишкових захворювань свиней / В. Квачов // Ветеринарна медицина України, 1997. – № 10. – С. 34–35.

27. Столюк В. Віруси проти репродуктивності свиней / В. Столюк // Агросектор. – 2009. – № 6 (36) – 52 с.
28. Trevisi P. Diets and pig gut health: preface / P. Trevisi, J.F. Pérez // *Animal Feed Science and Technology*. – 2017. – Vol. 233. – P. 87–88.
29. Айгипур О.Є. Особливості перебігу бактеріальних інфекцій поросят / О.Є. Фйшпур, М.Ф. Курило // *Вісник Сумського ДАУ*, 1999. – Вип. 4. – С. 9–11.
30. Вабіщевич С. Шлунково-кишкові інфекції змішаної етіології у поросят / С. Вабіщевич, В.А. Прискока, О.Ф. Блоцька // *Науковий вісник НАУ*, 1998. – Вип. 11. – С. 191–193.
31. Тимошок Н.О. Антибактеріальна ефективність індукторів інтерферону різного походження: . дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук / Н.О. Тимошок. – К., 2002. – 21 с.
32. Левченко В.І. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко. – Біла Церква, 2000. – 365 с.
33. Башкіров О. Кормовий пробіотик біоплюс 2Б у сучасному свинарстві / О. Башкіров, Ф. Маоченко // *Ефективне птахівництво та тваринництво*, 2002. – № 2 (3). – С. 50–51.
34. Акименко Л. Пробіотики у ветеринарній медицині / Л. Акименко // *Вет. медицина України*. – 2005. – № 5. – С. 37–38.
35. Стегній Б. Застосування пробіотиків у тваринництві / Б. Стегній, С. Гужвинська // *Вет. медицина України*. – 2005. – №5. – С. 39–41.
36. Коцюмбас І. Застосування пробіотиків у ветеринарній медицині / І. Коцюмбас, М. Рожко, І. Кушнір // *Вет. медицина України*. – 2003. – № 10. – С. 15–17.
37. Нові активні біологічні препарати у ветеринарній медицині / В.П. Литвин, В.В. Поліщук, В.П. Постой, В.М. Литвиненко // *Матеріали міжнародної наук.-практ. конференції Одеського держ. аграр. у-ту*. – Одеса, 2004. – Ч. 1. – С. 68–75.

38. Бегма Л. Фітосорбенти проти шлунково-кишкових захворювань тварин / Л. Бегма, А. Бегма В. Гришина // *Ветеринарна медицина України*, 1996. – № 7. – С. 34–35.
39. Огородник Н.З. Метаболічний гомеостаз у свиней і роль імуноотропних препаратів у його регуляції: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: спец. 03.00.04 “Біохімія” / Н.З. Огородник. – Інститут біології тварин НААН, Львів, 2016. – 552 с.
40. Humoral and cellular factors of maternal immunity in swine / H. Salmon, M. Berri, V. Gerds, F. Meurens // *Dev. Comp. Immunol.* – 2009. – Vol. 33. – P. 384–393.
41. Чумаченко В.Ю. Дослідження імунної системи. Механізми захисту організму / В.Ю. Чумаченко, В.В. Чумаченко, О.І. Павленко // *Ветеринарна медицина України*. – 2004. – № 4. – С. 26–29.
42. Віщур О.І. Біохімічні особливості формування та регуляції імунної відповіді у телят і поросят у ранньому віці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: спец. 03.00.04 “Ветеринарна фармакологія” / О.І. Віщур. – Львів, 2008. – 32 с.
43. Сніжинський В. Вплив препаратів селену на збереженість поросят раннього віку / В. Сніжинський, П. Андрійчук, В. Данчук // *Ветеринарна медицина України*. – 2004. – № 7 – С. 29–30.
44. Reber J. Transfer of maternal colostral leukocytes promotes development of the neonatal immune system / J. Reber, D.C. Donovan, J. Gabbard // *Veterinary immunology and immunopathology.* – 2008. – Vol. 123. – P. 186–196.
45. Огородник Н.З. Метаболічний гомеостаз у свиней і роль імуноотропних препаратів у його регуляції: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: спец. 03.00.04 “Біохімія” / Н.З. Огородник. – Інститут біології тварин НААН, Львів, 2016. – 552 с.
46. Escribano D/ Validation of an automated chemiluminescent immunoassay for salivary cortisol measurements in pigs / D.Escribano, M. Fuentes-Rubio, J.

Cerjn // J. of Vet. Diagnostic investigation September. – 2012. – Vol. 24, № 5. – P. 918–923.

47. Маслій М.Л. Застосування експериментального препарату “Мікрохелм” для профілактики розладів травлення у поросят / М.Л. Маслій // Вет. медицина: міжвід. темат. наук. зб. – Вип. 86. – Харків, 2006. – С. 232–236.

48. Effect of butaphosphane and cyanocobalamin on regeneration of muscle fibres in pigs / M. Otrocka-Domagala, T. Rotkiewicz, M. Podbielski, A. Wisnewska, A. Drzewiecka // Pol. J. Vet. Sci. – 2009. – № 12 (3). – P. 329–338.

49. Costa L.B. Herbal extracts and organic acids as natural feed additives in pig diets / L.B.Costa, F.B. Luciano, V.S.Miyada, F.D.Gois // South African J. of Animal Sci. – 2013. – Vol.43. – № 2. – P. 181–193.

50. Литвин В.П., Олійник Л.В., Корнієнко Л.Є. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин / В.П. Литвин, Л.В. Олійник, Л.Є. Корнієнко – Київ: Аграрна наука, 2002. – 395 с.

51. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посіб. / Ю.Ю. Довгій, В.Ф. Галат, О.Є. Галатюк [та ін.]; за ред. Ю.Ю. Довгія. – К.: Урожай, 2010. – 328 с.

52. Канюка О.І. Клінічна ветеринарна фармакологія: навч. посібник / О.І. Канюка, В.Й. Скороход, Д.Ф. Гуфрій. – К.: УСГА, 1993. – 344 с.

53. 74. ДСТУ 3570-97. Зерно фуражне, продукти його переробки / Методи визначення токсичності.

54. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / [В.І. Левченко, В.І. Головаха, І.П.Кондрахін та ін.]; за ред. В.І. Левченка. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 424 с.

55. Навчально-методичний посібник щодо виконання кваліфікаційних робіт здобувачами ОР Магістр за спеціальністю 211 “Ветеринарна медицина” / М.В. Рубленко, С.А. Власенко, О.А. Хіцька та ін. – Біла Церква, 2024. – 66 с.